

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1992

18 FEBRUARI 1992

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer M. Capoen —

**houdende oprichting, werking en financiering van een Gemeenschapsfonds
ter sanering van voor het milieu of de volksgezondheid schadelijke toestanden
ten gevolge van sluiting van bedrijven**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Regelmatig worden wij in Vlaanderen opgeschrikt door milieu- en volksgezondheidseffecten van nefaste aard, die blijken vastgesteld te worden op en in de omgeving van plaatsen waar voorheen industrie gevestigd was en die op de koop toe niet zelden gekenmerkt worden door milieu-ontsierend uitzicht. Het landschap is duidelijk quasi onherroepelijk geschonden, de volksgezondheid wordt bedreigd.

De vraag rijst terecht hoe het in de toekomst zal verlopen de dag dat bij voorbeeld kerncentrales niet meer rendabel zijn en de bedrijven of de verenigingen die ze thans met veel winst exploiteren, de boeken dicht doen.

Meer en meer groeit het bewustzijn dat de vervuiler moet betalen. Volgens ons strafrecht lijkt dat normaal omdat degene die het euvel schept, ook daarvoor moet opdraaien. Hoe moet men echter bedrijven die niet meer bestaan, die geen commerciële of andere juridische vorm meer hebben, aansprakelijk stellen ? Een onbegonnen zaak.

Daarbij komt nog dat niet zelden — bij gebrek aan kopers — de in verval zijnde eigendommen van de voormalige bedrijven voor een nagenoeg symbolisch bedrag in handen ko-

men van de gemeentelijke overheid, die dan, als later blijkt dat deze bedrijven vervuilende en voor de volksgezondheid nefaste invloeden met zich mee brengen, er als eigenaar eventueel voor opdraaien, overwegende dat de vervuiler betaalt.

Vandaar ons voorstel om een Gemeenschapsfonds voor Vlaanderen op te richten, onder toezicht van de Gemeenschapsministers tot wier bevoegdheid de volksgezondheid en het leefmilieu behoren. Dit Fonds moet er dan over waken dat de nodige kredieten voorhanden zijn om wat op oud-industrieel vlak afschuwelijk en storend is voor het milieu op te ruimen, en om wat schadelijk is voor de volksgezondheid opnieuw gezond te maken.

Dit Fonds, overeenkomstig het principe „de vervuiler betaalt”, wordt gevormd door een bijdrage van alle bedrijven via een jaarlijkse inbreng, waarbij rekening wordt gehouden met de huidige rendabiliteit — die dus kan variëren van jaar tot jaar — en beperkt, per aard en omvang van bedrijf, tot een plafond dat geschat moet worden op een bedrag dat gelijk is aan de kosten die de volledige afbraak van het bedrijf zou meebrengen op het ogenblik dat het vastgesteld plafond wordt benaderd.

Commentaar bij de artikelen

Artikelen 1 tot 4

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

Artikel 5

Dit artikel geeft een omschrijving van wat onder een Vlaams bedrijf wordt verstaan, met name een plaats waar iets is opgericht en waar door personeel een professionele activiteit wordt verricht. Dit bedrijf kan als vereniging rechtspersoonlijkheid hebben ; het kan evenwel ook toebehoren aan een fysisch persoon en de personeelsleden kunnen zelfs desgevallend familieleden zijn. Ook de verenigingen zonder winstoogmerk vallen niet buiten de inbreng.

Artikel 6

Dit artikel vereist geen commentaar.

Artikelen 7 en 8

Het beheer van deze gelden is specifiek, zij mogen bovendien niet voor andere doeleinden worden aangewend. Het gaat hem om het vormen van een specifiek noodfonds, niet om een bijkomende belasting.

Artikelen 9 tot 11

Een plafond voor de borgsommen wordt vastgesteld en is jaarlijks vatbaar voor herziening. Milieuvriendelijke bedrijven zijn derhalve aangewezen op een lagere inbreng : het plafond is lager, de jaarlijkse bijdrage derhalve eveneens.

Op te merken valt dat milieuvriendelijke bedrijven echter „gebouwenvervuiling” naar de toekomst toe kunnen nalaten wanneer zij hun activiteiten staken. Het is duidelijk dat be-

drijven die intens zorg dragen voor milieu en gezondheid, een lagere inbreng verschuldigd zijn, alhoewel steeds rekening moet worden gehouden met de vraag : wat nu als het bedrijf plots over kop gaat en er geen batig saldo ter sanering van de gebouwen en dergelijke kan worden aangesproken.

Het plafond van de bijdragen moet worden gezien als de som van tien jaar inbreng. Eens dat vastgesteld, moet dus jaarlijks één tiende worden ingebracht. Blijkt er echter bij de herziening een positieve of negatieve plafondswijziging op te treden, dan zijn de verschillen inhaalbaar over de resterende jaren, hetzij in het voordeel van het bedrijf, hetzij in dit van het Fonds.

Deze zienswijze moet er de bedrijven toe aanzetten zelf voorafgaandelijk initiatief te nemen en permanent oog te hebben voor het milieu en de volksgezondheid.

Artikel 12

De sluiting van bedrijven kan ipso facto niet een tussenkomst van het Fonds voor gevolg hebben omdat steeds de bedrijven zelf verantwoordelijk blijven voor de aan milieu en op het vlak van de volksgezondheid aangerichte schade. Het Fonds komt slechts tussenbeide indien achteraf zou blijken dat het milieu toch nog vervuild zou zijn en de volksgezondheid bedreigt. Het Fonds is derhalve geen verzekering tegen milieuvervuiling of volksgezondheidsbedreiging. Het is geen verworven recht waarop bedrijven bij hun sluiting een beroep kunnen doen.

Artikelen 13 en 14

Deze artikelen vereisen geen commentaar.

M. CAPOEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt in artikelen 59bis en 107quater bedoelde aangelegenheden.

Artikel 2

Op voorstel van de Gemeenschapsministers tot wier bevoegdheid het leefmilieu en de volksgezondheid behoren, richt de Vlaamse Executieve het Gemeenschapsfonds op ter sanering van voor het milieu of de volksgezondheid schadelijke toestanden ten gevolge van sluiting van bedrijven, hierna het Fonds te noemen.

Artikel 3

De leden van het Fonds

- beheren de gelden van dit Fonds als een goede huisvader ;
- waken erover dat de gelden van het Fonds niet voor andere doeleinden worden aangewend ;
- stellen de aard vast van de door elk bedrijf in te brengen borgsommen ;
- bepalen het plafond van deze per aard en grootte van bedrijf in te brengen borgsommen ;
- kunnen, na kennisneming van een grondige bedrijfsdoorlichting, de borgsommen tijdelijk verminderen of opschorten indien het bedrijf financiële imperatieve moeilijkheden zou ondervinden wegens het betalen van de borgsommen ; deze tijdelijke vermindering of opschorting kan nooit worden beschouwd als een verworven recht, is eenmalig en dingt in generlei mate af aan het totaalbedrag dat als plafond werd vastgesteld ;
- waken over de uitvoering van het innen van de in te brengen borgsommen.

Artikel 4

Alle Vlaamse bedrijven zijn gehouden gedurende een periode van tien jaar jaarlijks een borgsom over te maken aan het Fonds.

Artikel 5

Onder Vlaams bedrijf wordt verstaan elk bedrijf, ongeacht de plaats waar de maatschappelijke zetel is gevestigd, dat binnen het Vlaams Gewest een activiteit uitoefent op een terrein, met of zonder gebouwen, waarvoor een exploitatievergunning is vereist en er mensen tewerkstelt. In familiebedrijven kunnen deze werknemers ook familieleden zijn.

Een bedrijf dat hierboven vermelde activiteiten uitoefent, kan welke rechtspersoonlijkheid ook bezitten, aan een fysieke persoon toebehoren, dan wel een vereniging zonder winstoogmerk zijn. Een bedrijf, met uitzondering van een vereniging zonder winstoogmerk, wordt als dusdanig beschouwd als het in het bezit is van een nummer van het handelsregister.

Artikel 6

Het Fonds wordt gespijsd met de inbreng van de borgsommen van alle in artikel 4 genoemde bedrijven.

Artikel 7

De gelden worden beheerd door het Fonds. Het Fonds waakt erover dat de toevertrouwde gelden in een zo gunstig mogelijk financieel klimaat worden beheerd.

Artikel 8

Onder geen beding mogen gelden die worden toevertrouwd aan het Fonds, voor andere dan in artikel 12 vermelde doeleinden worden aangewend.

Artikel 9

Het Fonds stelt, na daartoe advies te hebben ingewonnen, jaarlijks het plafond van de totale inbreng door de in artikel 4 genoemde bedrijven vast. De Vlaamse Executieve wijst de instellingen aan waarbij advies wordt ingewonnen. Bij deze jaarlijkse vaststellingen wordt rekening gehouden met de trend van specifieke toename of afname van het risico waarvoor de borg is opgevat.

Artikel 10

De inbreng van de borgsommen door de bedrijven wordt gespreid over een periode van tien jaar, tenzij het Fonds één jaar uitstel van bijdrage of van een verminderde bijdrage zou hebben toegestaan. Een derhalve opgelopen achterstand dient dan met ingang van het elfde jaar aangevangen te worden en deze inhaalbeweging mag niet langer dan twee jaar duren.

Artikel 11

De borgsommen kunnen niet worden teruggevorderd. Het bedrag ervan kan afnemen of toenemen naargelang de in artikel 4 genoemde bedrijven het risico het milieu te bevuilden of de volksgezondheid te schaden doen afnemen of toenemen.

Artikel 12

De borgsommen dienen uitsluitend te worden aangewend bij sluiting van bedrijven waarbij de opheffing van de rechtspersoonlijkheid gemoeid is en die financieel onbekwaam blijken de mogelijk schade aan het milieu te herstellen of de nodige maatregelen te treffen indien de volksgezondheid dit vereist.

Artikel 13

De Gemeenschapsministers tot wier bevoegdheid de volksgezondheid en het leefmilieu behoren, bepalen de modaliteiten ter uitvoering van dit decreet.

Artikel 14

Dit decreet treedt in werking dertig dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

M. CAPOEN
